

Datum
2019-05-23
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2019-1432

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Motion av Charlotte Bossen (C) om jämställda utbetalningar av försörjningsstöd, STK-2019-115

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Yttrande

I motionen *Jämställda utbetalningar av försörjningsstöd* föreslår motionären att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknads- och socialförvaltningen att omgående inleda ett arbete för att i de fall ett par erhåller försörjningsstöd, ska det ekonomiska stödet automatiskt delas lika mellan parterna.

Sammanfattning av nämndens yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till att frågan om jämställdhetsperspektiv belyses. Nämndens arbetsutskott har gett arbetsmarknads- och socialförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna att säkra en jämställd utbetalning.

Arbetsmarknads- och socialnämndens samlade bedömning är att frågan om jämställd utbetalning är komplex. Rätten till ekonomiskt bistånd ska bedömas med stöd av lagar som inkluderar såväl självbestämmande, integritet och gemensamt försörjningsansvar.

Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen utgår som en komplettering för att säkerställa hushållets gemensamma grundläggande behov av försörjning. I bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd till två vuxna som är gifta, partners eller lever som sambos har socialtjänsten att beakta parets samtliga inkomster samt de utgifter som försörjningsstödet avser att tillgodose.

I bedömningen inför beslut ska även beaktas om båda parterna gör vad som är möjligt för att bidra till sin försörjning för att rätt till bistånd ska kunna bedömas föreligga, t. ex. genom att vara aktivt arbetssökande eller medverka i sin rehabilitering.

För närvarande gör Socialstyrelsen bedömningen att kunskapsläget kring delade utbetalningar är otillräckligt för att en nationell vägledning ska kunna utformas.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det är viktigt att fortsatt följa hur kunskapsläget utvecklas nationellt och lokalt.

Arbetsmarknads- och socialnämndens nuvarande bedömning är, att parallellt med att faktiska administrativa utbetalningsmöjligheter undersöks, att det mest verksamma arbetet för ökad ekonomisk jämställdhet för de kvinnor och män som gemensamt ansöker om ekonomiskt bistånd är att aktivt föra dialog med de kvinnor och män som förvaltningen har kontinuerlig kontakt med inom verksamheterna för ekonomiskt bistånd. Dialogen syftar till att förmedla målsättningen med att kvinnor och män ska ha samma möjligheter till ekonomisk självständighet, en självständighet som innebär samma möjligheter och villkor att försörja sig själva och eventuella barn. Det önskade signalvärdet om att båda parterna i förhållandet är ansvariga och betrodda med att sköta hushållets ekonomiska och hur den faktiska möjligheten för dem båda att disponera pengarna bedöms på så vis kunna stärkas.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att yrkandet *att omgående inleda ett arbete för att i de fall ett par erhåller försörjningsstöd, ska det ekonomiska stödet automatiskt delas lika mellan båda parterna* ska anses vara besvarat genom vad som redogörs om i detta yttrande.

Yttrande

Förvaltningens utredning beskriver att 4 800 kvinnor och män i Malmö berörs av frågan då de ingår i hushåll som gemensamt beviljats bistånd. I alla de hushåll där kvinnor och män är ensamt försörjningsansvariga för sig och sina eventuella barn sker utbetalningar av ekonomiskt bistånd till det konto som respektive person registrerat.

Vid utredning av rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen är utgångspunkten att makar och registrerade partners efter förmåga är skyldiga att bidra till det underhåll som behövs för deras gemensamma och personliga behov ska tillgodoses (6 kap. 1 § äktenskapsbalken). För sambor bör socialnämnden räkna med båda parter sammanlagda inkomster och tillgångar från sammanflyttningsdagen.

En stickprovsundersökning som genomförts i mars månad 2019 av arbetsmarknads- och socialförvaltningen indikerar att utbetalningar av ekonomiskt bistånd till kvinnor och män som gemensamt beviljas bistånd övervägande betalas ut till bankkonto kopplat till mannens personnummer. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen saknar möjlighet att kartlägga i vilken utsträckning betalningsmottagaren ensam disponerar kontot eller om det finns två kontoinnehavare kopplat till kontot. Undersökningen visade vidare att paren i hög utsträckning även har andra inkomster än ekonomiskt bistånd, endast i ett av 45 hushåll saknades andra inkomster.

Att dela på utbetalningen av ekonomiskt bistånd kan bidra till att fördela hushållets gemensamma ekonomiska mer lika mellan paret men likväl även till att bidra till att mer ojämnt fördela hushållets samlade ekonomi. Det sistnämnda kan gälla om endast ena parten

i hushållet har inkomster, eller en betydande del av inkomsterna, och därutöver även erhåller hälften av det kompletterande biståndet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det är av vikt att ta del av aktuellt kunskapsläge kring frågeställningen. Socialstyrelsen har nyligen haft ett regeringsuppdrag att kartlägga socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd ur ett jämställdhetsperspektiv samt att analysera kommunernas behov av stöd i arbetet med att utveckla arbetsmetoder och insatser ur ett jämställdhetsperspektiv. Socialstyrelsen gjorde i november 2018 bedömningen att det saknas tillräcklig kunskap om och på vilket sätt uppdelade utbetalningar av ekonomiskt bistånd bidrar till ökad jämställdhet samt vilka andra konsekvenser det i övrigt kan medföra för hushållet eller verksamheten ekonomiskt bistånd. Mot den bakgrunden gjorde Socialstyrelsen bedömningen att det för närvarande inte är aktuellt att utforma en nationell vägledning i frågan.

Ekonomisk jämställdhet uppmärksammas på flera sätt inom förvaltningens arbete. Exempelvis ställs inom verksamheten för ekonomiskt bistånd alltid vid en första ansökan frågan om till vems konto en eventuell utbetalning av bistånd ska utbetalas till. Hanteringen av kontouppgifter sker via Swedbanks utbetalningssystem (SUS) dit betalningsmottagaren kan ansluta ett bankkonto som personen själv disponerar eller ett konto som delas med en annan kontoinnehavare.

I förhållande till att kunna agera med ekonomisk självständighet och att kunna ta individuellt ansvar för sin försörjning aktualiseras även frågeställningen om vem som de facto har tillgång till de pengar som inbetalas på konto genom tillgång till kort och koder. Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningens introduktion för nya medarbetare om våld i nära relationer betonas vikten av att fråga om pengar och att ställa följd- och fördjupningsfrågor kring utbetalningar och vem som har faktisk tillgång till familjens ekonomi. Förvaltningen gör utifrån arbetet med våld i nära relationer bedömningen att utbetalning till två individuellt disponerade bankkonton skulle ge en tydlig signal kring delat ansvar och att båda parterna är betrodda med att sköta hushållets ekonomi. Men grunden och förutsättningen för att kunna förmedla signalvärdet är att rutinemässigt föra dialog med kvinnor och män som gemensamt ansöker om bistånd om hur ansvaret för hushållets ekonomiska medel och de faktiska förutsättningarna att hantera dessa fördelas mellan parterna.

Ett viktigt utvecklingsarbete som genomförts inom enheterna för ekonomiskt bistånd och ESF-projektet *Hela familjen 2.0* är utvecklingen av ett kortfattat jämställdhetsverktyg som socialsekreterarna alltid har med sig. Verktyget omfattar fem frågeställningar kring att *oavsett kön* 1) ställa likvärdiga krav på klienten, 2) ta likvärdig hänsyn vid ohälsa, 3) erbjuda samma utbud av insatser, 4) ha likvärdiga förväntningar på hur föräldrar tar ansvar för barn och obetalt hem- och omsorgsarbete, samt 5) vara uppmärksam på om det förekommer våld i en nära relation. Implementering av verktyget pågår inom hela verksamheten för ekonomiskt bistånd och bedöms bidra till ett mer jämställt arbete med socialtjänstens primära uppdrag inom ekonomiskt bistånd – självförsörjningsuppdraget.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningens fokusområde *Arbetsmarknad- och ekonomiskt bistånd* pågår ett omfattande utvecklingsarbete som syftar till att stärka ett klientnära arbete med fokus på självförsörjningsuppdraget. Förvaltningens arbete med självförsörjningsuppdraget stämmer väl överens med det jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut samt ses som individuellt ansvariga för sin försörjning. En viktig omställning pågår in ramen av förvaltningens projekt *Digitalisering ekonomiskt bistånd – Effektivisera arbetsätt och öka tillgänglighet för brukare*. Ett effektmål som digitaliseringen avser uppnå är att möjliggöra mer tid åt det personliga mötet med fokus på målet mot självförsörjning genom effektivare administration vid hantering av ansökan om ekonomiskt bistånd.

Med nuvarande administrativa förutsättningar inom ekonomiskt bistånd skulle delad utbetalning innebära mer än dubblade arbetsmoment i själva utbetalningsfasen. Uträkning av delat belopp behöver göras utanför verksamhetssystemet, halva beloppet ska registreras till ena partens personnummer och kodas med korrekta ändamålsuppgifter, därefter ska ny utbetalningsperson väljas och ny kodning med korrekta ändamålsuppgifter göras. En sådan rutin bedöms av arbetsmarknads- och socialförvaltningen gå i motsatt riktning i förhållande till målet med effektivare administration och att möjliggöra mer tid åt personliga möten mellan socialsekreterare och Malmöbor i behov av ekonomiskt bistånd.

Ett projektmål inom digitaliseringen är att processautomatisera delar av handläggningen som inte omfattar hantering av beslut. Malmö stad har nyligen, inom ramen för stadövergripande digitalisering, inlett ett arbete att etablera automatiseringsförmåga som sedan kan nyttjas av förvaltningar vid automatisering av olika processer. En av teknologierna som etablerats först är Robotic Process Automation (RPA) som simulerar människa framför datorn och tar bort repetitiva och administrativa uppgifter som orsakas av framförallt föråldrade informationssystem. Även andra automatiseringstekniker kommer att etableras succesivt i staden. Plattformen för RPA har upphandlats vecka 19 2019 och fokus under andra halvåret 2019 blir att etablera processer, organisation, kompetens och resurser för att kunna tillämpa teknologin. När förmågan är väl på plats kommer själva tekniken att kunna tillämpas relativt snabbt men enbart under ett antal förutsättningar. Processen som automatiseras måste vara repetitiv, regelbaserad, digitaliserad, standardiserad, stabil och med få undantag.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens bedömning är att frågan om jämställda utbetalningar särskilt bör uppmärksammas inom ramen av arbetet med processautomatisering under förutsättning att det nationella kunskapsläget kring uppdelade utbetalningar stärks. Utvecklingen av processautomatisering skulle kunna inkludera att undersöka möjligheterna till att effektivt administrerar delade utbetalningar av ekonomiskt bistånd till kvinnor och män som erhåller gemensamma beslut och utbetalningar.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]